

VÝZNAM A ZÁŽITEK

Obraz jako stín reality prožívané a rámované

OSNOVA

- Problém vztahu označujícího a označovaného (význam, znak, smysl, image, ...) – schéma „znaku“ – a oblast „významu“
- Vizuální reprezentace a motivovaná signifikace (příklad automobil), kódování a dekódování (prožitek a vyprávění o něm: kódování-zastavení...přemýšlení)
- Motivovaná reprezentace a fotografie: rámování (aneb usmrcování a balzamování – čapek, oživení/vzkříšení (s. 81)-Barthesovo punctum a „slepé pole“ (s. 58), referent fotografie, s. 75)
- Studium a punctum
- Význam a pohnutí (prožitek, příhoda, denotace)
- Vcítění: pohyb a zrcadlové neurony (v. Gallese)

OBRAZ / BILD: IMAGE, PICTURE
HANS BELTING: *BILD-ANTHROPOLOGIE*, 2001 /
AN ANTHROPOLOGY OF IMAGES, 2011

OBRAZ – PŘEDSTAVA

- *Image*: je vytvořen/užíván symbolicky, jako druh určitého myšlenkového rámce
  - Výsledek lidské percepce + výsledek lidského poznání a intence (kolonizují náš mozek)
  - Musí být „vyvolán“ (z nepřítomnosti) pohledem (*gaze*), „nomád“

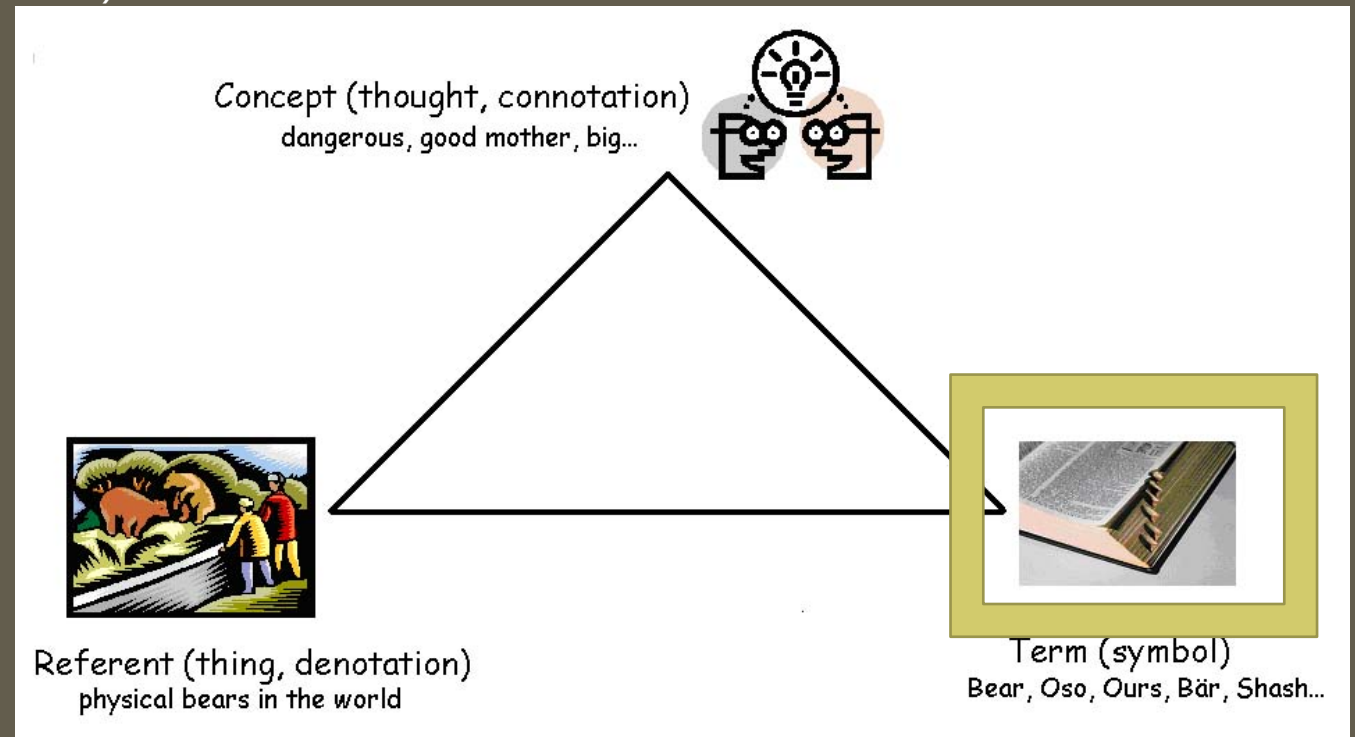
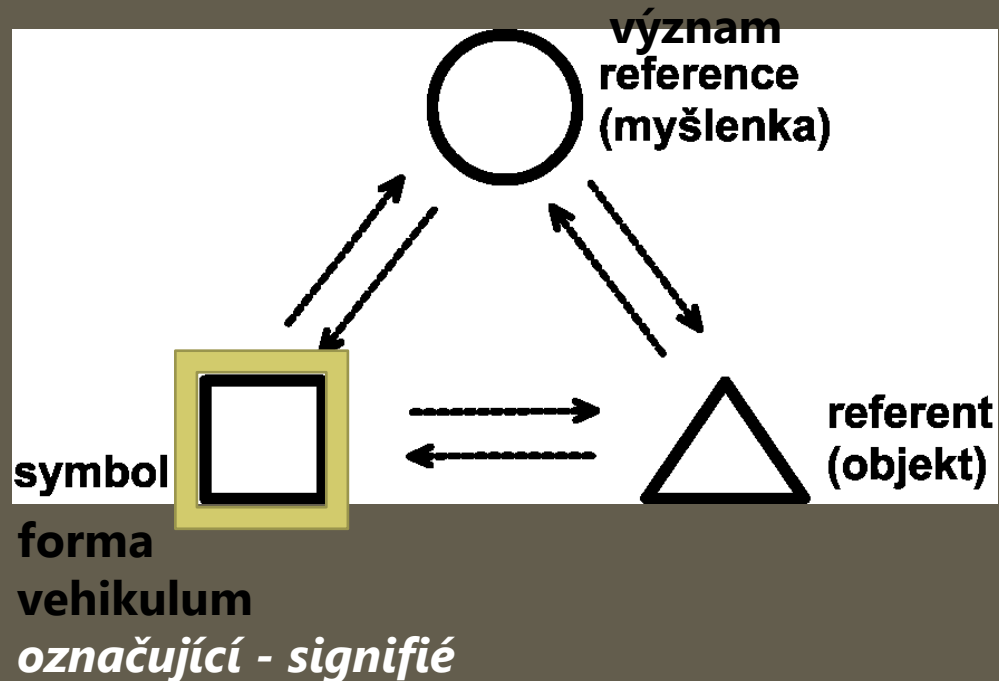
OBRAZ - ZTĚLESNĚNÍ

dispozitiv

- *Picture* (materiální obraz), socha, objekt, tisk:
  - (sociální praxe tvoření obrazů *picture-making* x vizuální percepce a *mental-pictures*)
  - MEDIUM – činí obraz (*image*) viditelným, je analogií TĚLA

SCHÉMA „ZNAKU“

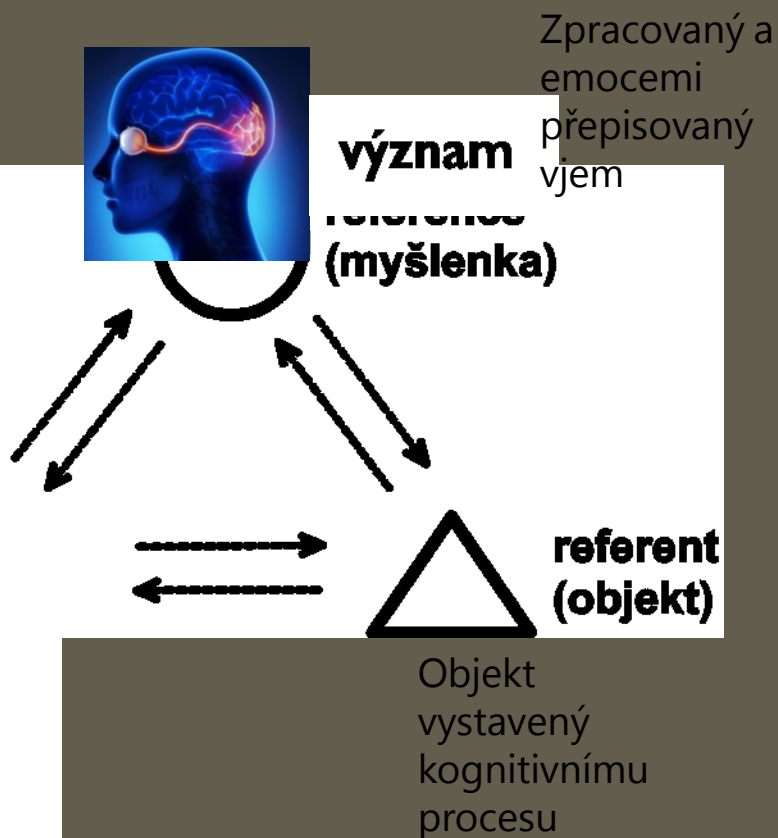
- VÝZNAM: sémantika (nauka o významech jazykových jednotek),
- sémiologie = sémiotika (nauka o znacích)
- ZNAK: Ogden-Richardsův sémiotický trojúhelník (1923)

ZNAK: VIZUÁLNĚ MOTIVOVANÁ REPREZENTACE

Kresba tříletého chlapce: „

Kress – Leeuwen: *Reading Grammar of Visual Design*

Nejzajímavější na autě jsou kola

Kola se podobají kruhu a pohybu ruky při jeho vytváření (pohyb kol opakuje pohyb ruky)

Auto lze/chci vizuálně reprezentovat více kruhy / kroužením kreslicí ruky.

Komunikační motivace
Konceptní persvaze
(*Tak to je! Tak to vidím!*)

SROZUMITELNOST: INDIVIDUÁLNÍ A SPOLEČNÉ SE PŘEKRÝVÁ

VÝZNAM

Interpretace, hermeneutika (výklad) hledá významy:

- přistupuje k hledanému významu/prožitku reprezentace jako k:
  - IDEI (nadlidské, božské): Zahlédnutí (Platón: *Faidros*), Zjevení (Belting)
  - TEZI, MORALITĚ, VZKAZU (zakódovaného do obrazu): ilustrace
  - VYVOLÁNÍ PROŽITKU - záměrně: synestezie, rétorika
    - nezáměrně: vcítěním (empatie).....vztahuje se k procesu poznávání *referenta*.

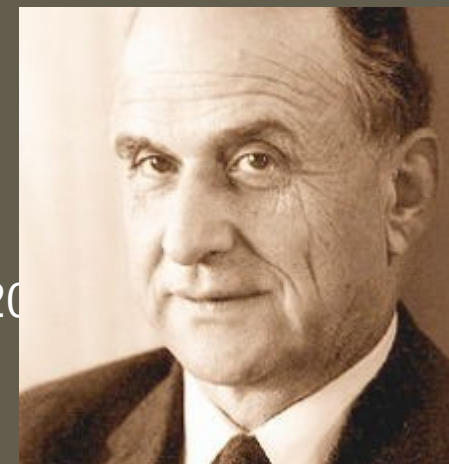

PROBLEMATICKÝ REFERENT

- **REFERENT ? / VJEM ?**
- *„Neexistuje nic takového jako jeden pravý způsob jímž svět jest.“*

(Nelson Goodman, *Jazyky umění. Nástin teorie symbolů*. Academia 2004)

Referent fotografie „*věc, jež stála před objektivem*“ (Barthes, s. 75)

FOTOGRAFIE: LÁSKA A STÍN

Pohyb, proměna, směr, zánik
nepřepisovat

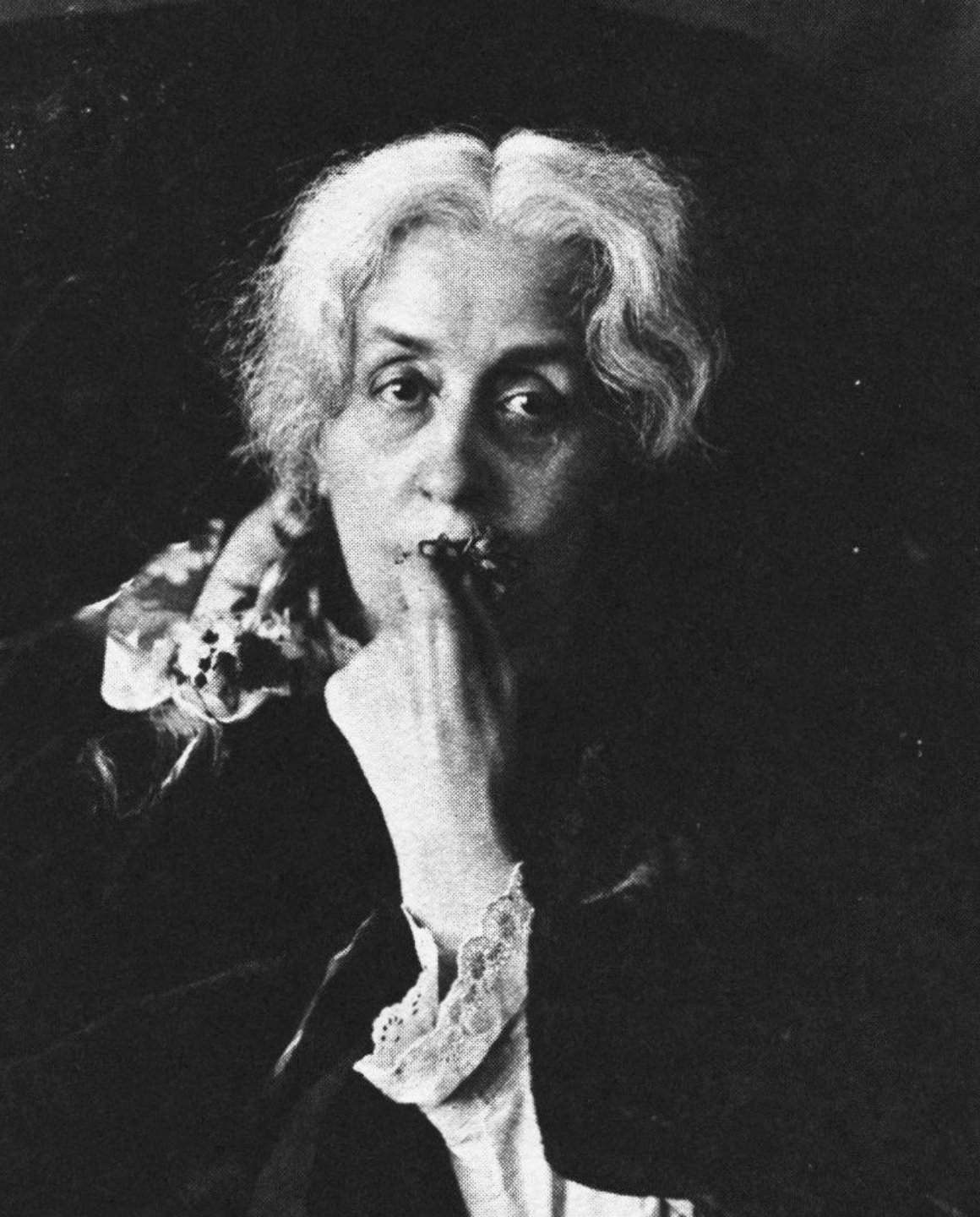

vystříhnout, zastavit, zůstat,

Joseph-Benoit Suvée: *Vynalezení umění kresby* (1791).

PODOBA A PUNCTUM

Referent: „*věc, jež stála před objektivem*“ (Barthes, s. 75)

Punctum: rysy referující k někomu/něčemu jinému
evokující individuálně podmíněné

SONY.

ZDÁNÍ A STÍN

INDEXIALITA
FOTOGRAFIE

Capture the truth with a 24.6 megapixel α900.

VYVOLÁVÁNÍ A
ZMOCŇOVÁNÍ SE
NEPOLAPITELNÉHO

Podrobit se Fotografii...R. Barthes
Blow-Up / Zvětšenina (1966, rež. Michelangelo Antonioni)

CO „VIDÍ“ FOTOGRAFIE / FOTOAPARÁT

- <https://www.youtube.com/watch?v=1lI3YG80tPU> (1:21): *co se nechává vidět*
- Vidí jako my (X rentgen, ultrazvuk, termograf, pes, kulohlavec)
- Subjekt je absolutním středem (Rudolf Arnheim: *Moc středu*, 1981.), doplňuje údaje vnitřního modelu (vidí/chápe „stabilizující“ „střed“ dostředivě)
- Fotoaparát rámuje (moment)
- Film „sešívá“ (syntetizuje, konstruuje prostor i čas)

Masaccio, *Peníz daně* (1428)

in
"REAR WINDOW"

RÁM A RÁMEC

MIKROFONA

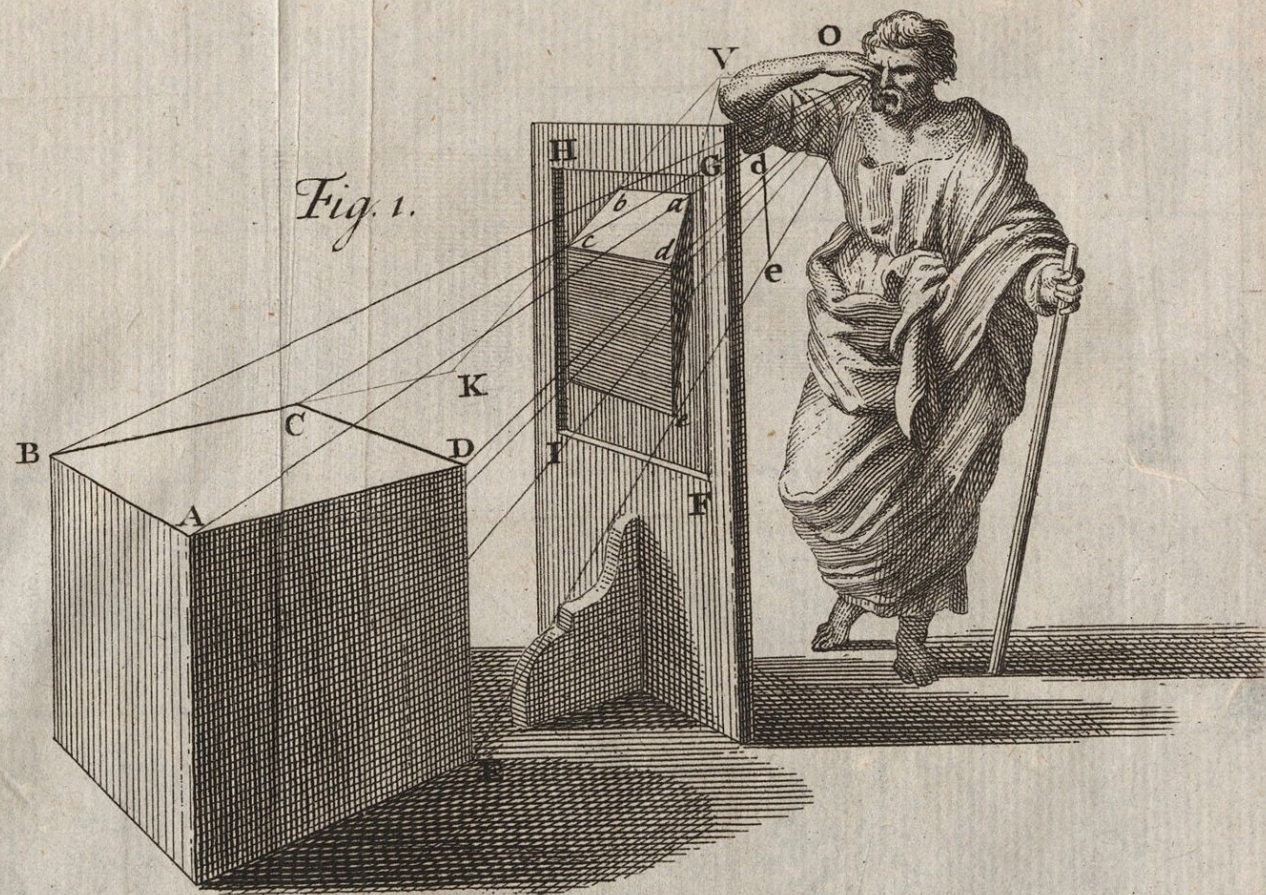
Super 500

JE MISTROVSKÝM DÍLEM

ve stavbě našich přijímačů, neboť při své nízké ceně slučuje v sobě skvělý přednes a velký výkon komfortních a drahých přijímačů téhož druhu. Zvláště vysoká citlivost na krátkých vlnách, velká přehledná stupnice s jemným převodem a fideletná tónová clona, kompensující současně činitele skreslení a zaručující hudbě sytost a měkké zabarvení tónů, jsou **předností** jistě pozoruhodné. Po stránce technické byla konstrukci věnována největší péče a nebylo šetřeno kvalitními surovinami, aby přijímač vyhovoval požadavkům na něho kladeným.

4 lampy (+ 1 lampa usměrňovací) — 7 laděných okruhů — 3 vlnové rozsahy (20–50, 210–580, 700–1900 m).

CENA S LAMPAMI, DANÍ Z OBRA- TU A DANÍ ZE ZÁŘENÍ **Kč 1840.-**

Pánem reprezentace:
 Rámec: zraková pyramida Leona Batisty
 Albertiho, *karteziánský subjekt* -
 geometrický bod

Zmnožení ráků filmu *La collectionneuse*
 (1967)

Vidět a být viděn (J. P. Sartre: *Bytí a nicota*, 1943)

Kdo je pánem
(re)prezentace?

Český lev

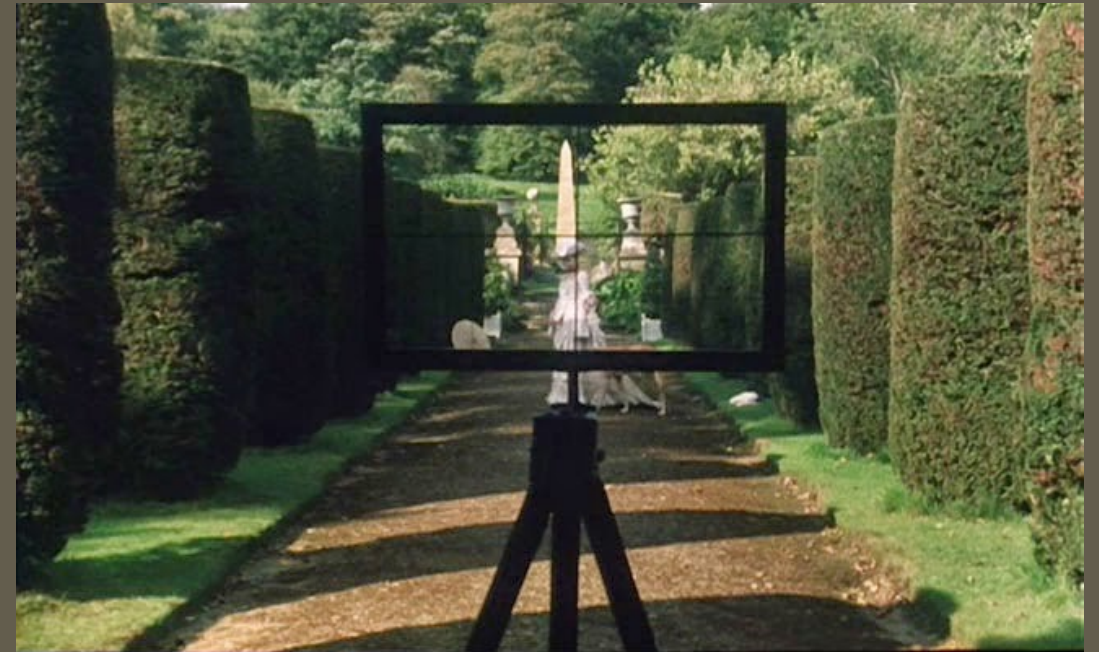

GREENBERGOVO RÁMOVÁNÍ

- Rámování – je výzva k interpretaci
- Úběžník – centrum moci a vědění
- Intence: co chci vidět a nakreslit (Neville) jako dítě:
pánem reprezentace
  - co chci, aby bylo viděno (intrikující dámy) –
obraz je nástrojem manipulace vidění skutečnosti
(„skvrny“ : ženy, překážky jako „nebezpečné věci“)

FREEDBERG: dívat se na obraz jako na reálný (prožívaný)
svět vyžaduje emoce

Emoce: co viděné (náhodou?) evokuje

ARCHÉ (PŮVOD/POČÁTEK)

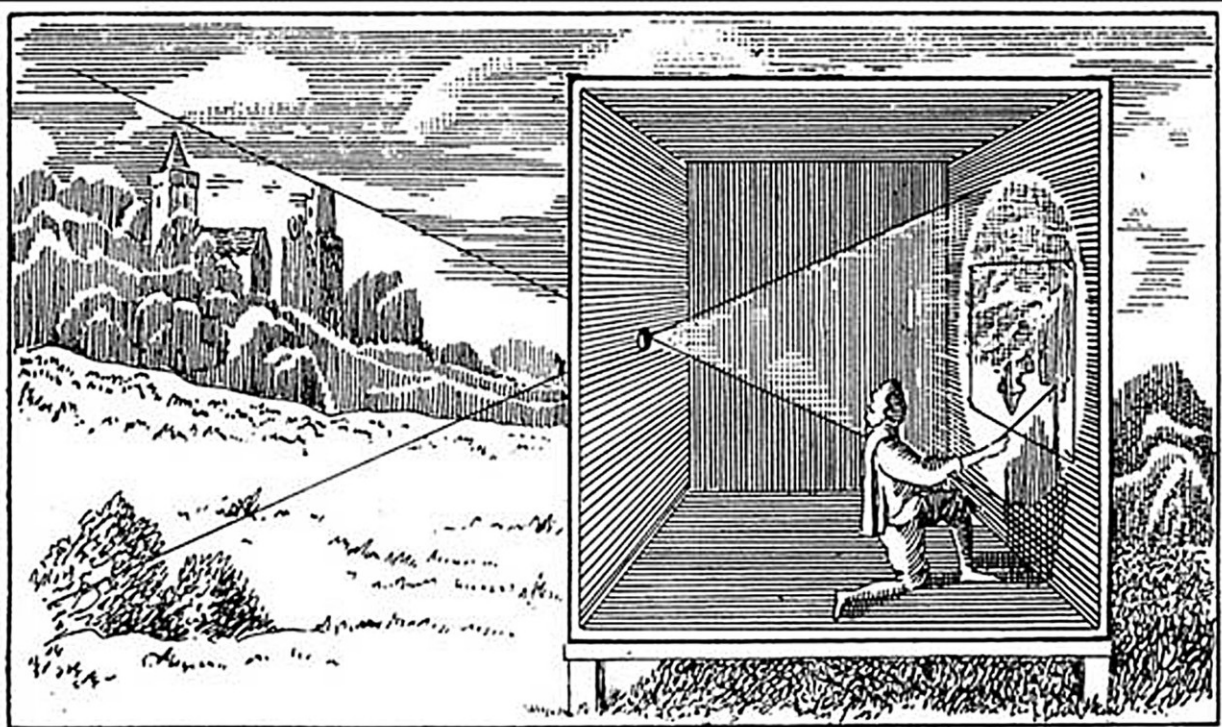

FIG. 6.—THE CAMERA LUCIDA.

